

TÖRÖK ÉVA*

DOI: 10.59851/mj.72.12.19

A fényképek szerzői jogi védelmének keretei

A tanulmány a fényképek szerzői jogi védelmével összefüggésben felvázolja a fotóművészeti alkotások jogi oltalmának jogszabályi kereteit a magyar jogban, majd a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala mellett működő Szerzői Jogi Szakértő Testület témában született véleményeit tárja fel. A vizsgálat fókuszában az egyéni, eredeti jelleg áll, azaz, hogy a gyakorlat milyen szempontok alapján tartja azokat megállapíthatónak. A kérdés szituatív jellegű, ugyanakkor vannak visszatérő szempontok a fényképek egyéni, eredeti karakterének értékelésekor. A vizsgált esetek azt is jól mutatják, hogy a fotók az esetek döntő többségében a törvényi kritériumoknak megfelelnek. Kivételesnek tekinthetők azok az ügyek, amikor a felvétel készítőjének nincs semmilyen ráhatása a kép kompozíciójára vagy más lényeges elemére.

Kulcsszavak: szerzői jog; fotóművészeti alkotás; egyéni, eredeti jelleg; Szerzői Jogi Szakértő Testület

1. Bevezető

A fényképek szerzői jogi védelmével összefüggésben az a tény, hogy a vizsgált területen az alkotás folyamata gépi eszköz igénybevételével történik („csak” egy gombot kell megnyomni), és akár egy pillanat töredékébe is sűrítendő, speciális mérlegelési szempontokat eredményez a feltételrendszer gyakorlati alkalmazásában.¹ A digitális technikák és a gépi fotógenerálások tovább bonyolítják annak megítélését, hogy az alkotás átlépi-e az egyéni, eredeti jelleg küszöbét.² Ezért szükséges az egyéni-eredeti jelleg fényképezési szempontú vizsgálata.

A tanulmány először a fotóművészeti alkotások jogi oltalmának jogszabályi kereteit vázolja a magyar jogban, majd a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala mellett működő Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: Testület) témában született véleményeit tárja fel.

2. Fotóművészeti alkotások szerzői jogi védelmének jogszabályi keretei

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Sztj.) alapján szerzői jogi oltalom alatt áll minden, a szerző szellemi alkotótevékenysége eredményeként született egyéni, eredeti jelleget hordozó irodalmi, művészeti, tudományos alkotás. A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélétől. A jogszabály példálózó felsorolásában műtípusokat, tipikus kategóriákat említ, közöttük a fotóművészeti alkotást.³

A korábbi, 1969. évi III. törvény a szerzői jogról 1. § (1) bekezdése csupán azt rögzítette, hogy védi az irodalmi, tudományos és művészeti alkotásokat, de felsorolást nem tartalmazott. A végrehajtási rendelet⁴ pótolta ezt a listát, amelyben a művészi fényképek kategória szerepelt. Az a fénykép, amely nem részesült szerzői jogi védelemben, csupán ahhoz hasonló, „rokonjogi” védelmet élvezett.⁵ A fotóművészeti alkotások kifejezett megnevezése és önálló műtípusként való kezelése az 1999. évi szerzői jogi törvényben indokolt volt.⁶

Hangsúlyozandó, hogy a „fotóművészeti” jelzőben a „művészeti” kifejezés nem tesz szükségessé valamiféle külön minőségi besorolást, speciális „művészi” jelleget. A jogalkotó célját valószínűleg jobban kifejezné a Berni Unió Egyezményben szereplő „photographic work”-nek megfelelő „fényképezési mű” kifejezés használata az Sztj.-ben.⁷

A jogi védelem feltétele az egyéni, eredeti jelleg, amely tulajdonságok meglétének vizsgálata külön-külön is elvégezhető, mégis a kettő együttesen értékelendő.⁸ Az eredeti jelleg tulajdonképpen arra utal, hogy nem egyszerűen valamely már létező mű szolgál másolásáról van szó. Egy kúriai döntés már 1934-ben iránymutató jelleggel rögzítette, a mű egyéni, eredeti, ha az az alkotói egyéniség sajátosságait viseli.⁹ A szolgál másolás két gyakorlati területe a fotóművészeti remake és a más műtárgyokról készített fotók (bár különbség van háromdimenziós műtárgyak és kétdimenziósok fotózása között). Előbbire lehet példa egy olyan projekt, amelyben két fényképező

* Török Éva adjunktus, Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar. ORCID: 0000-0003-4177-9113.

¹ GYÖRI ERZSÉBET: 67. §. In: GYERTYÁNFY PÉTER (szerk.): *Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2023. 519.

² SÁPI EDIT – PRÉM KATA ZSÓFIA: A fotóművészeti alkotások szerzői jogi sajátosságai és az internetes felhasználás nehézségei. *In Medias Res*, 2024. (2), 166. DOI: <https://doi.org/10.59851/imr.13.2.10>

³ Sztj. 1. § (1)–(3) bekezdés.

⁴ 9/1969. (XII. 29.) MM rendelet a szerzői jogi törvény végrehajtásáról 1. § (1) bekezdés.

⁵ 1969. évi III. törvény a szerzői jogról 51. §.

⁶ GRAD-GYENGE ANIKÓ – TIMÁR ADRIENN: *Képzőművészet szerzői jogi lencsén át*. Budapest, Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet, 2022. 8.

⁷ SztjSzT-24/2004 – A fotóművészeti alkotások szerzői jogi védelmének feltételei.

⁸ TAKÁCS NÓRA EMESE: A szerzői jog által védett művek és teljesítmények. In: LEGEZA DÉNES (szerk.): *Szerzői jog mindenkinek*. Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala, 2023. 60.

⁹ Kúria I. 3581/1934.

kereste fel Budapest ugyanazon pontjait száz év különbséggel.¹⁰ A kortárs fotós célja az volt, hogy a száz év változását mutassa be a városról, melyhez ugyanazt a témát, nézőpontot és képkivágást választotta, mint elődje. Ugyanakkor a napszak, ezáltal a fények, színek, kontrasztok szándékosan eltérők. Továbbá a városkép változása miatt a képelemek is módosultak bizonyos esetekben.¹¹ Megítélésem szerint ez a koncepció alkalmas arra, hogy egyéni, eredeti jellegű fotók szülessenek. A szolgai másolás körébe esik elsősorban a kétdimenziós alkotások reprodukciós célú fotózása figyelemmel arra, hogy az egyéniségnek nincs tere, azaz az egyéni, eredeti jelleg fogalmilag kizárt. Ugyanígy nem részesül védelemben az automatizáltan készült fotó sem.¹²

Az egyéni jelleg akkor állapítható meg, ha a szerző az alkotófolyamat során rendelkezik olyan mozgástérrel, melyben eldöntheti, milyen alkotói megoldásokat választ a mű létrehozásához, és ezáltal személyisége átsejlik az adott művön.¹³ Így a szerzőnek lehetősége van alkotó szelleme eredeti módon való kifejezésére.¹⁴

3. Az egyéniség, eredetiség határa a Szerzői Jogi Szakértő Testület gyakorlata alapján

Az egyéniség, eredetiség határát bizonyos esetekben nagyon nehéz megítélni. A Szerzői Jogi Szakértő Testület elé került ügyekben visszatérő kérdés, hogy egy-egy konkrét fényképfelvétel egyéni, eredeti jellegű-e, és ezáltal szerzői jogi védelem alatt áll-e.

A Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala mellett működő Szerzői Jogi Szakértő Testület szerzői jogvitákban felvetődő szakkérdések kapcsán a bíróságok és más hatóságok megkeresésére, valamint a felhasználási jog gyakorlásával összefüggő kérdésekben peren kívüli megbízás alapján jár el. A Testület a feltett kérdések és a mellékelt iratok alapján készíti el a szakértői véleményt, külön bizonyítást nem végez a tények megállapítására.¹⁵ A bírói gyakorlat szerint szakkérdésnek minősül, hogy a per tárgyát képező fényképek fotóművészeti alkotásnak tekintendők-e egyéni, eredeti jellegük alapján. Ennek eldöntése a Szerzői Jogi Szakértő Testület kompetenciájába tartozik.¹⁶

A szakvélemények 2000-től kezdve, éves bontásban elérhetők a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának hon-

lapján.¹⁷ Az adatbázisban a fotóművészet szakterületéhez kapcsolódó esetek közül azokat vizsgáltam, amelyek az egyéni, eredeti jelleggel foglalkoznak az 1999. évi Szjt. alapján. A Testület több szakvéleményben is foglalkozott azzal, hogy a fotóművészeti alkotások milyen feltételek mellett állnak jogi oltalom alatt. Bár az eljáró tanács gyakran utal nemzetközi normákra, joggyakorlatra, jelen tanulmányban nem célja ezek elemzése.

A Testületnek a fotóművészeti alkotásokkal összefüggésben először a 10/2004. számú ügyben egy város épületeiről, utcarészletekről, tájképekről kellett megítélnie azok egyéni, eredeti jellegét. Annak ellenére, hogy a fotók a város ismertető kiadvány céljából készültek, amely cél meghatározta a témaválasztást és a kifejezési formát, a fotók egyéni, eredeti jelleggel bírnak. Ez a látásmód kifejezésre jut a fotók tárgyán és az azokhoz illő ábrázolási formán is, azaz szerzői jogi védelem alatt állnak.¹⁸ A jogi oltalmat tehát nem zárja ki önmagában az, hogy a fényképek témája adott és készítésük célhoz kötött.

Szintén 2004-ben a Testület hírszolgálat egyes anyagainak szerzői, illetve kapcsolódó jogi védelmével és a vonatkozó szerződésekkel összefüggésben érintette az adatbázisban foglalt, önmagában is szerzői jogi védelmet élvező alkotások (mint amilyenek általában a kérdésben szereplő fotók is lehettek) felhasználását. A fényképeszeti művek védelme kapcsán kifejtette, hogy a megbízó fotóinak döntő többsége fotóművészeti alkotásnak minősül. Utalt arra, hogy az Szjt. alapján a fényképek szerzői jogi védelmének feltétele, hogy kielégítse az eredetiség fogalmát, amely sokkal kevésbé színvonalas feltételek meglétét igényli, mint ahogyan az a régi Szjt. alapján volt követendő. Elég, ha a produktum nincs „teljesen meghatározva a körülmények vagy az alkalmazott eszközök által”.¹⁹ Az eljáró tanács megerősítette, hogy a védelem minőségi követelményektől független.

A Szerzői Jogi Szakértő Testület a 24/2004. számú ügyben házakat ábrázoló felvételekről döntötte el, hogy eredeti és egyéni fotóművészeti alkotásnak minősülnek-e. Vajon olyan fotók, amelyek a legáltalánosabb mondani-valóval bírnak, részesülhetnek-e szerzői jogi védelemben? A vizsgált ügyben egy kiállításához olyan képeket válogattak, amelyek a házak lehető legáltalánosabb nézetét mutatják. A Testület rögzítette, hogy ezek a fotók megfelelnek a szerzői jogi törvényben meghatározott feltételrendszernek. A fotók nem csupán reprodukciós felvételek, hanem olyan alkotások, amelyeket alkotó módon megválasztott szemszögből készítettek, és amelyek hangsúlyozzák az épületek előnyös oldalait, és abból arányos részt ábrázolnak. Ilyenként szerzői jogi védelemben ré-

¹⁰ KLŐSZ GYÖRGY – LUGOSI LUGO LÁSZLÓ: *Budapest 1900, 2000*. Budapest, Vince Kiadó, 2001.

¹¹ SZINGER ANDRÁS: Az eredetiség küszöbe. *Jogtudományi Közlöny*, 2005. (3), 121–122.

¹² GYÓRI: 67. §. 521.

¹³ TAKÁCS: A szerzői jog által védett művek és teljesítmények. 60.

¹⁴ GYERTYÁNFY PÉTER: 1. §. In: GYERTYÁNFY PÉTER (szerk.): *Nagykommentár a szerzői jogi törvényhez*. Budapest, Wolters Kluwer, 2023. 31.

¹⁵ Szerzői Jogi Szakértő Testület. <https://www.szjtnh.gov.hu/hu/szakmai-oldalak/szerzoi-jog/szerzoi-jogi-foosztaly/szerzoi-jogi-szakerto-testulet>

¹⁶ BH 2017.7.223.

¹⁷ Az SzjSzt szakvéleményei. <https://www.szjtnh.gov.hu/hu/szakmai-oldalak/szerzoi-jog/szerzoi-jogi-foosztaly/szerzoi-jogi-szakerto-testulet/az-szjszt>

¹⁸ SzjSzt-10/2004 – Fotók szerzői jogi védelme.

¹⁹ SzjSzt-18/2004 – Hírszolgálat egyes anyagainak szerzői, illetve kapcsolódó jogi védelme és a vonatkozó szerződések.

szesülnek.²⁰ A szakvélemény rávilágít arra, hogy határolható el egy védelemben nem részesülő reprodukció a jogi oltalmat élvező alkotásoktól.

A Testület a 19/2005. számú ügyben táncegyüttesek tagjairól, valamint az együttesről tánc közben készült fotókról, felvonulásról, fellépő táncosokról készült képekről állapította meg, hogy azok olyan fotóművészeti alkotások, amelyek egyéni, eredeti jellegűek, figyelemmel arra, hogy a szemszög alkotó módon volt megválasztva, a kellő pillanatban készített képek előnyösen ábrázolják az együtteseket, a táncosokat, és az életképek is a fotós egyedi látásmódját tükrözik.²¹ A vélemény gyakorlati jelentősége, hogy tovább bővült azon szempontok köre, amelyek alapján megítélhető a fényképek egyéni, eredeti jellege.

A 35/2006. ügyszámú esetben a Szerzői Jogi Szakértő Testület megrendelésre készült fotók egyéni, eredeti jellegét ítélte meg. A szakvélemény alapjául szolgáló ügyben egy kiadvány bemutatta az ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkot, az ott található alkotásokat, épületeket. Az ehhez készült felvételekről megállapítható, hogy „jól komponáltak, szakmai hozzáértést és művészi kreativitást mutatnak”. A fotós saját elképzeléseit valósította meg, egyéni beállításokat alkalmazott, felhasználta a fényviszonyok változásait, kreatív képalkotói döntéseket hozott. A megrendelés ténye és ebből fakadóan a témaválasztás kötelező jellege, a valóság-hű bemutatás szükségessége ezeket a körülményeket nem befolyásolja.²² Ismét megjelenik a korábban leírt 10/2004-es szakvélemény érvelése.

A Testület katalógusok szerzői jogi védelme körében azt állapította meg, hogy bár a bútorkatalógus mint gyűjteményes mű egyéni eredeti jellegénél fogva szerzői jogi védelem alatt áll, az abban szereplő képek nem érik el a jogi oltalomhoz szükséges küszöböt. Az eljáró tanács kifejtette, hogy a képek szakszerű fotografusi munkák, a tárgyfotózás szakmai követelményeinek megfelelnek, ugyanakkor, tekintettel a bútorok eladás céljából való bemutatására, a tárgyak csupán objektív valóságukban jelennek meg, ábrázolásukhoz többlet, a felvétel készítőjének szubjektuma nem társul.²³ Ez az eset azon kevesek példája, amikor a feltételrendszer hiánya miatt nem áll fenn jogi oltalom.

Az SzJSzT-10/07/01 ügyben egy bíróság fordult a Testülethez, amelynek abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a kiskorúról készült fotó az Sztj. tárgyi hatálya alá tartozik-e: fotóművészeti alkotásnak vagy csak „hobby” szintű felvételnek minősül? Egy strandon az üzemeltető fényképet készített egy kislányról a szülők hozzájárulásával. Arra azonban nem kért engedélyt, hogy a képet óriásplakátokon, buszokra felhelyezett reklámokon felhasználják. Vita alakult ki egyrészt a tekintetben, hogy a strand ügyvezetője által készített fotók engedély nélküli felhasználásával sérült-e a kislány mint „alkotó” szerzői joga, másrészt az sem volt egyértelmű, hogy esetlegesen a gyermek személyiségi jogai sérültek-e. A Testület rámutatott arra, hogy a fotó egyéninek, eredetinek számít, tekintettel a nyilvánvalóan tudatos témaválasztásra, a fényképezés szögére és a távolság megválasztására, a képkivágásra és a fókuszálás jellegére, s így megfelel a szerzői jogi védelem követelményeinek. Hangsúlyozandó továbbá, hogy egyfelől a kiskorú csupán a fénykép tárgya; annak nem alkotója, így nem illeti meg szerzői jogi védelem, másfelől az esetleges személyiségi jogi sérelem megítélése nem tartozik a Testület hatáskörébe.²⁴ A jogirodalomban is tisztán megjelenik, hogy a jogi védelem szempontjából nincs különbség a professzionális és az amatőr fotók között akkor, ha azok az Sztj. feltételrendszerének megfelelnek.²⁵

A Szerzői Jogi Szakértő Testület 32/07. számú szakvéleményében esküvői felvételek felhasználásával összefüggésben vizsgálta azok egyéni, eredeti jellegét. A jogvita tárgyát az képezte, hogy a menyasszony ajándékba adott egy esküvői képet a ruhakölcsönzőnek, amely azt hirdetősi anyagaiban használta fel a képen szereplő menyasszony engedélyével. Azonban a felhasználáshoz a felvétel készítőjének engedélyére lett volna szükség, hiszen a kép egyéni, eredeti jellegénél fogva jogi védelem alatt áll. A Testület jogi érvelésében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a vita tárgyát képező felvétel egyéni, eredeti jellegét adja a fotós által elkapott pillanat sajátossága, a meghitt érzelmek megjelenítése a beállítás, a megvilágítás és a képalkotó instruálása alapján. A digitális utómunka által (tudatos képalkotói munkával és technikai alkalmazásokkal) a kép még inkább egyéni, eredeti jellegű lett. Mindezekből következik, hogy a fényképfelvétel felhasználására csak a szerző adhat további engedélyt. Az előző esethez hasonlóan az eljáró tanács azt is rögzítette, hogy a fotón szereplő pár nyilvánvalóan nem a kép alkotói, hanem a felvétel tárgyát képezik, azaz személyiségi jog illeti meg őket, ha a képmásukkal visszaéltek, de nem illeti meg őket a szerzői jogi védelem.²⁶ A szakértői véleményből ismét kiolvasható, hogy az, aki a fényképen szerepel, kétségkívül nem alkotónak, hanem a kép tárgyának minősül.

A 24/13. számú ügyben a vita egyik kiindulópontja az volt, hogy a bontott téglával burkolt épületekről készült fotók vajon csupán az épületburkolási technológiát ábrázolják, és nem szellemi tevékenységből fakadnak, vagy ezek is minősülhetnek egyéni, eredeti jellegűnek? Ez a szakvélemény nagyon jól összefoglalja mind a Testület korábbi, kapcsolódó gyakorlatát, mind pedig a vonatkozó jogirodalmi álláspontot. A Testület kiemeli, hogy a fénykép eredeti jellegének alapja lehet maga a témaválasztás, a fényképezés szöge vagy a képkivágás módja. Az eredetiség a mű önállóságát, más alkotásoktól való különbözőségét, elhatárolhatóságát, az általa keltett benyomás

²⁰ SzJSzT-24/2004 – A fotóművészeti alkotások szerzői jogi védelmének feltételei.

²¹ SzJSzT-19/2005 – Fotóművészeti alkotások szerzői jogi védelme.

²² SzJSzT-35/2006 – Megrendelésre készült fotók egyéni, eredeti jellege.

²³ SzJSzT-01/07/01 – Bútorkatalógusok szerzői jogi védelme.

²⁴ SzJSzT-10/07/01 – Fényképfelvétel szerzői jogi védelme.

²⁵ Győri: 67. § 520.

²⁶ SzJSzT-32/07 – Fényképfelvétel szerzői jogi védelme – esküvői felvételek felhasználása.

megismételhetetlenségét fejezi ki.²⁷ Elegendő, ha az alkotásban az egyéni jelleg valamilyen minimuma megjelenik, azaz ez a küszöb a fénykép műtípus esetében viszonylag alacsony is lehet.²⁸ Az Sztj.-hez készült Nagykommentár alapján az egyéni, eredeti jelleg különösen a témaválasztás gondolatiságában, az elkapott pillanat sajátosságában, a beállításban, a nézőpontban, a képkivágásban, az alkotó módon használt technikai megoldásokban jelenhet meg.²⁹ A szerzői jogi törvény feltételrendszerének való megfelelést a gyakorlat alakítja, tölti ki tartalommal, a szakirodalom ezen szempontok összegyűjtésére törekszik.

A katasztrófavédelem tevékenységével összefüggésben, tüzésről készült, a káreseményeket tényszerűen rögzítő felvételekkel kapcsolatban a Testületnek szintén a fotók egyéni, eredeti jellegét kellett vizsgálnia. A központi kérdés az, volt-e befolyása a fotósnak a kép kompozíciójára, mozgásterét mennyire korlátozták a körülmények: van-e lehetőség a különböző megoldások közötti választásra, egyedi elgondolás megvalósítására? Az eljáró tanács amellett foglalt állást, hogy a megyei katasztrófavédelmi igazgatóságok munkavállalói, foglalkoztatottjai által készített képek többnyire káreseményekről készült tényrögzítő felvételek, amelyek elkészítése során a fotót készítő személynek nem, vagy csekély mértékben volt befolyása a kép kompozíciójára. Amennyiben a felvétel készítőjének mozgásterét meghatározott, például olyan sorozatfelvételekről van szó, amelyekben egyéni alkotótevékenység nem állapítható meg, azok nem tekinthető egyéni, eredeti jellegűnek, azaz jogi védelemben nem részesülnek. Ugyanakkor, ha a képek összességében a tüzeset dokumentálásán túl egyéni meglátást tartalmaznak, és a fotós a felfokozott érzelmi állapotot és a sajátos fényviszonyokat, a tűzoltás következtében keletkező vízcsorgást akarta sajátos módon szemléltetni, a képek szerzői jogi védelem alatt állnak. Ugyanígy, amennyiben a felvételek a káreseményekhez szervesen nem illeszkedő, életképeknek is tekinthetők, azok egyéni, eredeti jellegűek.³⁰ Az eset részben újabb példa arra, amikor a fénykép – a tényszerű ábrázolás miatt – nem minősül szerzői alkotásnak.

Szintén fényképfelvétel szerzői jogi védelmével kapcsolatban kellett a Testületnek szakvéleményt alkotni a 20/17. számú ügyben: a honlapon megjelent cikkek mellett feltüntetett fotókról kellett megállapítania, hogy egyéni, eredeti jellegűek-e. Az eljáró tanács hangsúlyozta, hogy „a fényképezési alkotások szerzői jogi minősítéséhez szükséges az ábrázolt szituáció különlegessége, a beállítás megfeleltetése, egyéni nézőpont, alkalmas technikai megoldás, speciális fényviszonyok és más szempon-

tok”. A vizsgált esetben a fényképeknek egyéni, eredeti jellegét adott az egyéni beállítás, a fényviszonyok adottságainak felhasználása, kontrasztok adta lehetőségekkel való játék, kreatív képalkotói döntések és az alkotó módon megválasztott szemszög.³¹

2022-ben két szakértői vélemény is született fényképhez kapcsolódó szerzői jogokkal kapcsolatban. A 31/22. és 32/22. számú ügyekben a Testület a kifejezőmód egyéniségével összefüggésben utalt a már korábban kialakított egységes gyakorlatra, nyomatékosította, hogy míg az egyéni jelleg leginkább a gondolati struktúrában jut kifejezésre, addig az eredetiség feltétele, hogy az alkotás ne legyen egy már létező mű szolgai másolata.³²

A szakértői véleményekből látható, hogy a szerzői jogi minősítés esetről esetre, szituatív jelleggel ítéltető meg, ugyanakkor vannak visszatérő szempontok a fényképek egyéni, eredeti karakterének értékelésekor. A vizsgált esetek azt is jól mutatják, hogy a fotók az esetek döntő többségében a törvényi kritériumoknak megfelelnek, csak kettő (tényrögzítő felvételek, katalógusba készült bútorfotók) olyan volt, amikor nem.

4. Összegző gondolatok

A Szerzői Jogi Szakértő Testület egyértelműen mellett foglalt állást, hogy a tárgyalta körben a kiindulópont az, hogy minden fénykép egyéni, eredeti jellegű, az eredetiség szintjétől függetlenül jogi védelemben részesül. Kivételt csak azok az esetek jelentenek, amikor a felvétel készítőjének nincs semmilyen ráhatása a kép kompozíciójára vagy más lényeges elemére. Bár az Sztj.-hez készült Nagykommentár úgy fogalmaz, hogy a fotóművészeti alkotások esetében nehezebb megállapítani, hogy a jogi védelemhez szükséges egyéni, eredeti jelleg fennáll-e egy fénykép esetében,³³ a szakértői testület vonatkozó szakvéleményeinek vizsgálatát követően, véleményem szerint, kijelenthető, hogy ennek a kérdésnek az eldöntése a gyakorlatban problémát nem okoz, hiszen a Testület következetes ebben a tekintetben, és megfelelő eredménnyel alkalmazza a feltételrendszert.

A kutatás további iránya lehet az egyéni, eredeti jelleg vizsgálata a mesterséges intelligencia által létrehozott eredményekben. A tárgyi eszköz használata a fényképek esetében szükségszerű, ez az alkotás során nem kizárt. Amíg az ember határozza meg az alkotó folyamatot, ahhoz akármilyen eszközt is alkalmaz, szerzői alkotás lehet és jogi oltalomban részesülhet, ha megjelenik az egyéni, eredeti szellemi tevékenység.³⁴ Vizsgálata érdemes ezen produktumok jogi megítélése, továbbá a szerzői jogi szabályozás tagításának szükségessége.

²⁷ SzJSzT-24/13 – Fényképek és a rajtuk szereplő téglafalak, mint építészeti alkotás szerzői jogi védelme.

²⁸ GYERTYÁNFY PÉTER: A szerzői jog bírói gyakorlata 2006-tól: a védelem tárgya és a mű egysége. *Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle*, 2012. (4), 38.

²⁹ GYÖRI 67. §. 520.

³⁰ SzJSzT-19/14 – Káreseményeket rögzítő képfelvételek szerzői jogi védelme.

³¹ SzJSzT-20/17 – Fényképfelvétel szerzői jogi védelme.

³² SzJSzT-31/22 és 32/22 – Fényképhez kapcsolódó szerzői jogok.

³³ GYÖRI: 67. §. 519.

³⁴ GRAD-GYENGE ANIKÓ: A mesterséges intelligencia által generált tartalmak értelmezésének lehetőségei a szerzői jog útján. *Magyar Jog*, 2023. (6), 343.